20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
އިޤުތިޞ ދީ ކޮމިޓީގެ 23 ވަނަ ބައްދަލުވުން
29 އޮކްޓޫބަރު 2026
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އ އިމ ރ ތް (ކޮ މިޓީކުރ ކޮޓަރި)5
ފެށުނު ގަޑި: 13:00

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 23 ވަނަ ބައްދަލުވުން 29 އޮކްޓޫބަރު 2026
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގަ އްރިރު؛ ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ފަޒާދު{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 23 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ވައިޑައިގެންތިއްބެވި ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ވެސް މަރުޙަބާ
ދަންނަވަން. ތި ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ކުރު މީޓިންއެއް، މި ކޮމިޓީއެއް ބާއްވަ އިލަނީ މި ކޮމިޓީއަށް
ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކަށް ދިރާސާކުރުމަށް އަދި މަޝްވަރާކުރުން. އަދި އޭގެއިތުރަށް އަސްލު ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައިވާ
ބައެއް ޝަކުވާތަކުގެ ވާހަކަ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނާ ހިއްސާކޮށް އެއަށް ހަމަ ގޮތެއް ނިންމައިލުމުގައި. ދެން މީގައި
އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގައި ފުދޭވަރަކަށް ދުވަސްވެފައި ހުރި މައްސަލަތައް އެބަ ހުރި ސިޓީތަކުން، ޖަމުޢިއްޔާފަދަ
ތަންތަނުން ފޮނުވާފައި ހުރި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އޭތި އިދާރީ މޭޒުގައި މިހާރު ދިރާސާކުރުމަށް ފަހު އެ
ގުރޫޕުގައި އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާ ގޮތެއް ހިއްސާކޮށްފައި ، ދެން ބައެއް ތަންތަނަށް ޖަވާބުދިނުމުގެ ކަންތައްތައް. ދެން
ތި ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެ އް އޭގައި ހިއްސާކޮށްލެއްވީމަ ރަނގަޅުވާނެ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ކުރިއަށް
ގެންދިއުމުގައި އިއުތިރާޒުކުރައްވާ ބޭފުޅަކު ހުރިތޯ. ދެން ނެތް ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެ މައްސަލަތައް
އެގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާނަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ލިބޭ އެންމެ ބޮޑު، ރަސްމީކޮށް ލިޔުމުން ލިބިފައި
ނެތަސް، ލިބޭ އެންމެ ބޮޑު އެއް ޝަކުވާއަކީ އަސްލު ރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަން ހީނަރުވެ ވަރަށް ދުވަސްވީ. ދެން
މިހާރު ގާތްގަނޑަކަށް އަހަރަކަށް ވުރެ ގިނަ ދުވަސްވަނީ މަސްވެރިކަމެއް ނެތި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް
މި ކަމުގައި ކުރެވޭނީ ކޮންކަމެއްތޯ، މިކަމުގެ ހާލަތު ދެނެގަތުމަށް ކޮމިޓީން މަސައްކަތްކުރާނީ ކޮން ގޮތަކަށްތޯ ދެން
ބަލާފައި އަސްލު ކޮމިޓީގެ ރަސްމީ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި މި މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން ފައިލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް
ކުރިއަށްގެންދިޔުން. އެއީ ދެން ހަމަ މި ޓޮޕިކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންބަރުންގެ ޚިޔާލަށް އަޅުގަނޑު ހުޅުވައިލަން.
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް.
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޗެއަރ. ވަރަށް ރަނގަޅު ވާހަކަފުޅެއް، މަސްވެރިކަން ވަރަށް ބޮޑަށް ހީނަރުވެފައި މި އޮތީ.
ޚާއްސަކޮށް އަޅުގަނޑަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ ތެލުގެ އަގު އިންތިހާއަށް ބޮޑުވެގެންދިޔަ ދިޔުމާ ގުޅިގެން ވަރަށް ބޮޑަށް
އޭރުއްސުރެ ، އެހާ ހިސާބުން ފެށިގެން މަސްވެރިކަން މަޑުމަޑުން ދަށަށްދާތީ އެ ކަން ފާހަގަކުރެވޭ. އޭގެތެރޭގައި
އެންވެރިކަމަށް އައި ބަދަލާއި، އެ ހުރިހާ ކަމަކާ އެކީގައި މަސްވެރިންގެ ފަރާތުން އެ ޝަކުވާތަކާއި އެ ވާހަކަތަކެއް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޑުއިވިގެންދިޔަ. މިހާ ދުވަސްވެފައި މި މަސްވެރިކަން ހީނަރުވެ، މި އިންޑަސްޓްރީ މިހާ ބޮޑަށް
1

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 23 ވަނަ ބައްދަލުވުން 29 އޮކްޓޫބަރު 2026
ދަށަށް ގޮސްފައި އޮތީމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހެޅުމެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅައިލަން ބޭނުން، މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުންނާ
އެކީގައި މަޝްވަރާކޮށްލަން މިނިސްޓްރީން އެބަ އޮތްތޯ އެއްވެސް ވަރަކަށް މީގެ މަސައްކަތެއް ކުރެވިފައި. މިހާ
ހިސާބަށް އައި އިރު މަސައްކަތެއް ކުރެވިފައި އެބަ އޮތްތޯ، މަސްވެރިކަން މިހާ ބޮޑަށް ދަށްވެގެން ދިޔައީ ކިހިނެއްތޯ،
އެ ބޭފުޅުންގެ ބަހެއް ހޯއްދަވާފައި، އެއީ އެއް ކަމެއް. ދެވަނަ ކަމަކަށް ހަމަ މިހާރު މަސްވެރިން، މި އިޤްތިޞާދީ
ކޮމިޓީގެ މެންޑޭޓުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް މަސްވެރިކަމާއި ދަނޑުވެރިކަމާ މި ގުޅުން ހުރި ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުން.
އޭގެތެރޭގައި މިހާރު މަސްވެރިންކަން އިތުރަށް ތަރައްޤީކުރުމަށް ކުރެވެމުންގެންދާ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ނޫނީ މަޝްރޫޢުތަކަކީ
ކޮބައިތޯ ދެނެގަންނަން، އެ ކަންތަކާ މި ކޮމިޓީން ކުރެވޭނީ ކޮންކޮން ކަންތަކެއްތޯ އަޅުގަނޑުމެން އިތުރަށް ބަލައިލަން
ރަނގަޅު. އެއާއެކީގައި ތިންވަނަ ކަމަކަށް މަސްވެރިންނާ ބައްދަލުކޮށް، މަސްވެރިންގެ ފަރާތުން ސާފުކޮށްލަން އެބަ
ބޭނުންވޭ މަސްވެރިކަން މިހާބޮޑަށް ދަށަށް މި ދިޔައީ ހަގީގަތުގައި ވެސް ކޮން ސަބަބަކާ ހުރެތޯ. ދެން އެ ސަބަބު
ދެނެގަތުމަށް މަސްވެރިން ކުރީގައި ، މީގެ ކުރީ މަޖިލިސްތަކުގައި ވެސް އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ އެކްސަސައިޒް ކުރިއަށް
ގެންގޮސްފައި ހުރި ގޮތަކީ އެ ސަރަހައްދުތަކަށް ޒިޔާރަތްކޮށް، އެ ސަރަހައްދުތަކުގެ މަސްވެރިންނާ ބައްދަލުކޮށް، އެ
ވާހަކަތައް ދައްކައި އެ މަޝްވަރާތައް ކުރި. ކިހިނެއް ކޮން ކަމެއް ކޮށްދީގެންތޯ، ކޮން ކަމަކަށް އެހީތެރިކަން
ފޯރުކޮށްދީގެންތޯ މަސްވެރިކަން އިތުރަށް އަނެއްކާ ވެސް ރަނގަޅުކުރުމަށް އެ ބޭފުޅުންނަށް މަސައްކަތްކުރެވޭނީ.
ސަރުކާރަށް، އޭރަކު އެ އޮންނަ ސަރުކާރެއް ވިޔަސް، ސަރުކާރާ އެކީގައި އެކަން ކުރެވޭނީ ކިހިނެއްތޯ. އެހެންވެ އެ
ކަންތަކުގައި ހަމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހެޅުމެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅަން މި ބުނާހެން މިނިސްޓްރީން މަސައްކަތެއް
ކުރެވިފައި އޮތިއްޔާ އެ ކުރެވިފައި އޮތީ ކޮން މަސައްކަތެއްތޯ ދެނެގަތުމަށް. މިހާރު މި ފެށިފައި ހުރި މަޝްރޫޢުތައް
ނޫނީ ކުރިއަށް މިދާ ކަންތައްތައް، ޚާއްސަކޮށް މަސްވެރިންގެ ކަންތައްތަކުގައި ކޯލްޑް ސްޓޯރޭޖު އިތުރު ކެޕޭސިޓީ
އިތުރުކުރުމާ މި ކަންތައްތައް ކުރިއަށްދަނީ ކިހިނެއްތޯ ، ކިހާ ހިސާބަކަށް ގޮސްފިތޯ، ކިހާ ހިސާބެއްގައިތޯ ނިމޭނީ، އެ
ކަންތައްތައް ވެސް ހަމަ ކޮމިޓީން އިތުރަށް މޮނީޓަރކޮށް ބެލެހެއްޓުން. ކުރީގައި ވެއްޖެއްޔާމު އަޅުގަނޑުމެން އަތުގައި
އޮންނާނެ ޝެޑިއުލެއް ލިބިފައި އަބަދު ވެސް. އެ ޝެޑިއުލަށް މަސައްކަތްކުރެވެމުން ދަންޏާމު، އެ ދާތޯ މި ކޮމިޓީން
ހަމަ، ގަވާއިދުން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ބަލަމުންދާނެ އެހެންނޫންތޯ ނިއުޝާ؟ ކުރީގައި އާދެ! މިފްކޯއާ އެއްޗެހި އާދެ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވިހެން ތިން ކަމެއް. މިނިސްޓްރީން އެ ކަން ފާހަގަކުރުމާއި އަދި މި
ބުނާ ޕްރޮޖެކްޓްސް ކަންތަކާ ޕްލަސް އަނެއްކާ މަސްވެރިން ސަރަހައްދުތަކަށް ޒިޔާރަތްކޮށް އެ ބޭފުޅުންނާ އެކީ
މަޝްވަރާކުރެވި، އެ ކަން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތެއް ވެއްޖެއްޔާމު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް
2

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 23 ވަނަ ބައްދަލުވުން 29 އޮކްޓޫބަރު 2026
މަސްވެރިންނަށް ކޮށްދެވޭނެ މުހިންމު ކަންތައްތަކަކަށް ވާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ހަމަ ހުށަހެޅުމެއް ގޮތުގައި
ހުށަހަޅައިލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަމީން ފައިޞަލް.
ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަމީން ފައިޞަލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނާޒިލް އެ ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޝްރަފް ރަޝީދު.
ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޝްރަފް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑު ވެސް ދެންމެ ނާޒިލް އެ ހުށަހެޅުއްވި އެ ކަންތައްތަކަށް
ތާއީދުކުރަން. ހަގީގަތުގައި މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި ވަރަށް ގިނަ ޝަކުވާތައް އެބަ ހުރި. އަދި ރާއްޖޭގެ
މަސްވެރިކަން މި ދެ އަހަރެއްހާ ދުވަސް ތެރޭގައި މި ދިޔައީ، ދޮޅު އަހަރަށްވުރެ ގިނަ ދުވަސް ވެގެން މި ދަނީ ވަރަށް
ހީނަރުވެގެން. މަސްވެރިކަމުގައި އުޅެ އާމްދަނީ ހޯދައިގެން ކައިބޮއި ގެން އުޅޭ މީހުންނަށް ވަރަށް ދަތިކޮށް އުޅެނީ. ދެން
ރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަން ، އެއީ މަސް ނުބާނަނީ. މަސް ނުބޭނުމުގައި ދެން ހުރީ ކޮން ކަހަލަ ކަންތައްތަކެއްތޯ ، އެ
ބޭފުޅުންނަށް ފާހަގަކުރެވެނީ ކޮން ކަމެއްތޯ، ޚާއްސަކޮށް މިނިސްޓްރީން އެ ކަންކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވޭތޯ. ދެން މިހެން
ތިބެފައި މަސްބާނާ އިރުގައި އެއްފަހަރާ ދެން ގިނަ އަދަދެއްގެ މަސް ބާނައިފިއްޔާ ދެން ދިމާވާނެ މައްސަލަތަކަކީ
ކޮބައިތޯ ވެސް ހަމަ ނާޒިލް ފާހަގަކުރެއް ވި ކަންތަކުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބެލިގެން ހިނގައިދާނެ. ޚާއްސަކޮށް
އެހެން ދިމާވާ މައްސަލަތައް ބޮޑެތި ޙައްލުތަކެއް އައިސްދާނެ. ޚާއްސަކޮށް ވީކްވެފައި ހުރި ކަންތައްތަކަކީ ކޮބައިތޯ. އެ
ކަންކަން ރަނގަޅު ކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭނީ ކޮން ކަމެއްތޯ ކުޑަމިނުން ބެލުމުގެ ފުރުޞަތު ވަރަށް
ބޮޑަށް ފަހިވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން ހަގީގަތުގައި އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް.
ޝުކުރިއްޔާ.
3

އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 23 ވަނަ ބައްދަލުވުން 29 އޮކްޓޫބަރު 2026
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު މެންބަރެއްގެ އިތުރު ޚިޔާލެއް ނެތުމުން، ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައި މި ވަނީ ހަމަ އެންމެ ހުށަހެޅުމެއް. އިތުރު
މެންބަރެއްގެ؛ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ ހުށަހެޅުމަށް ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން. ދެން އެއީ ހިތަދޫ ދެކުނު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ހުށަހަޅުއްވައި، ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަމީން
ފައިޞަލް ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ މިކަމާ ގުޅިގެން މިނިސްޓްރީން އަޅުގަނޑުމެން އެ މައުލޫމާތުތައް ސާފުކުރުމާއި އަދި
މިހާރު މި މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާ ތަރައްޤީކުރުމަށް ސަރުކާރުން ހިންގާ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ތަފުސީލު ކޮމިޓީއަށް
ހޯދުމާއި، މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން މަސްވެރިންނާ ބައްދަލުކުރުމަށް. އެހެންވީމާ، އެ ކަމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން
ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ކޮމިޓީގެ އިއްތިފާގުން ފާސްވެއްޖެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެހެންވީމާ
އިދާރީ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ކޮށްފައި ، ކޮމިޓީގައި މި ވަގުތު ވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން
މި ހުށަހެޅުން ފާސްވުމުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން އިދާރީ މޭޒުން މި ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން އިދާރީ ގޮތުން ކުރިއަށް
ގެންދާނެ ވާހަކަ މެންބަރުންނަށް ސަމާލުކަމަށް ދަންނަވައިލަން. އެހެންވީމާ، މި ހިސާބުން މިއަދުގެ ކޮމިޓީ އަޅުގަނޑު
ނިންމައިލާނަން. އާދެ! އެހެންވީމާ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
____
4